

DAVID MOD GOLIAT

Afslag på førtidspension blåstemples gang på gang

Af Lærke Øland Frederiksen | @LaerkeOeland

Mandag den 14. august 2017

Det er meget svært at få medhold, hvis man klager over, at kommunen ikke vil bevilge førtidspension. I ni ud af ti tilfælde bliver klager afvist af Ankestyrelsen, viser ny opgørelse. Advokat vurderer, at borgerne »reelt er retsløse i det her system«.

I København har der her i sommer været flere demonstrationer mod den sagsbehandling, som syge og ledige bliver udsat for. Protesterne har blandt andet handlet om, at det er svært at få førtidspension.

Foto: Foreningen Jobcentrets Ofre.

Hvis man som borger får afvist et ønske om førtidspension og klager over det, så er risikoen meget stor for, at man ikke får noget ud af det. I ni ud af ti tilfælde får kommunen ret, når en borger klager til Ankestyrelsen over et afslag på førtidspension. Det viser tal, som Ugebrevet A4 har gennemgået.

En af dem, der bokser med systemet, er **Annette Jønsson**. Hun har arbejdet, siden hun var 14 år. Senest har hun arbejdet med at dele aviser ud, og før det som social- og sundhedsassistent.

Det lange arbejdsliv har tæret på den nu 58-årige kvinde, der har konstante smerter på grund af slidgigt i ryggen og hænderne, og derfor dagligt må tage metadon. Derudover har hun en nerveskade i knæet efter en operation, som betyder, at hun må bruge stok og rollator.

Annette Jønsson er så nedslidt, at hun ikke længere kan holde til at arbejde, vurderer både kommunens sundhedskordinator og regionens kliniske funktion. Alligevel har Vordingborg Kommune givet hende afslag på førtidspension.

Men så kan man vel klage til Ankestyrelsen? Ja, det har hun også gjort. Men Ankestyrelsen har givet kommunen medhold i, at Annette Jønsson ikke skal have førtidspension, men i stedet skal i endnu et ressourceforløb.

»Det er meget nedværdigende ikke at kunne få hjælp, når man har haft et langt og aktivt arbejdsliv. Jeg vil bare gerne have et tåleligt liv,« siger Annette Jønsson.

58-årige Annette Jønsson har konstant smerter og har længe kæmpet for en førtidspension. Men som så mange har hun fået afslag og ingenting ud af at klage. (Foto: Privat)

Når borgere som Annette Jønsson klager til Ankestyrelsen, fordi kommunen giver dem afslag på førtidspension, får kommunerne medhold i ni ud af ti sager. Det viser en gennemgang, som Ugebrevet A4 har lavet på baggrund af tal fra Ankestyrelsen.

Men så kan man vel anlægge en sag mod Ankestyrelsen ved domstolene? Ja, det kan man godt. Men det er kun sket ti gange, siden de nye regler om førtidspension trådte i kraft i 2013.

I alle ti sager ved domstolene har Ankestyrelsen fået medhold. Det viser en gennemgang, som Ankestyrelsen har lavet for Ugebrevet A4. Så man kan næsten lige så godt lade være med at prøve, lyder det fra de to advokatkontorer, som har ført flest af denne type sager.

Kommunerne får medhold i 93 procent af klagesager

Siden 2013 har 3.737 borgere klaget til Ankestyrelsen over afslag på førtidspension.

I 93 procent af sagerne har Ankestyrelsen stadfæstet kommunernes afgørelse.

I 1 procent af sagerne har Ankestyrelsen ændret kommunens afgørelse.

I 1 procent af sagerne har Ankestyrelsen hjemsendt kommunens afgørelse, hvilket betyder, at kommunen skal tage sagen op igen.

I 5 procent af sagerne har Ankestyrelsen afvist at behandle klagen.

Borgernes sager ved domstolene mod Ankestyrelsen

Efter de nye regler om førtidspension fra 2013 har ti borgere anlagt en sag mod Ankestyrelsen, fordi Ankestyrelsen har givet kommunen medhold i, at borgerne ikke havde ret til førtidspension.

I ni af sagerne har Ankestyrelsen fået medhold i byretten. I den sidste sag endte Ankestyrelsen med at få medhold i Landsretten.

Kilde: Ankestyrelsen.

»Hvis der bliver lavet fejl i kommunerne i sager om førtidspension, så er det ikke noget, man kan få rettet ved domstolene. Sådan er virkeligheden nu. Det kan ikke lade sig gøre at vinde en sag om førtidspension,« siger advokat **Mads Krøger Pramming** fra advokathuset Elmer Pramming.

Advokat **Søren Kjær Jensen** fra advokathuset Elmer Advokater forklarer:

»Der er mange dommere, der har den opfattelse, at der skal utroligt meget til for at lave myndighedernes afgørelser om. Det er vilkårene, når man fører sager mod myndighederne.«

Hvem er borgernes vagthund?

At domstolene ikke skal blande sig i myndighedernes skøn, går helt tilbage til enevældens tid. Da ville kongen ikke have, at dommerne blandede sig i hans gøren og laden. I dag kan dommerne godt ændre en myndigheds afgørelse, men der skal rigtig meget til.

Borgerne er reelt retsløse i det her system.

Mads Krøger Pramming, advokat

I den seneste afgørelse fra Østre Landsret får Odense kommune medhold i et afslag på førtidspension, selvom byretten i Odense havde givet den 62-årige mand medhold. Landsretten begrundet det med:

»Der må foreligge et sikkert grundlag for, at domstolen kan tilsidesætte en administrativ afgørelse om afslag på førtidspension ... Landsretten finder ikke, at der er det fornødne sikre grundlag for at tilsidesætte Ankestyrelsens afgørelse.«

Og den formulering går igen i stort set alle de sager, hvor domstolene blåstempler Ankestyrelsens afgørelser. Dermed er kommunerne reelt uden for domstolenes kontrol, mener Mads Krøger Pramming.

»Så er der kun en kontrollant tilbage i det her system, og det er Ankestyrelsen, som jo i sin tid var tænkt som borgerens vagthund. Men den rolle udfylder styrelsen ikke, og dermed er borgerne reelt retsløse i det her system,« siger han.

Hed debat i København

Mads Krøger Pramming's meget hårde kritik af Ankestyrelsen skyldes den linje, som Ankestyrelsen har lagt i sager om førtidspension.

»Alting skal være udelukket, før man kan få førtidspension. Det er en meget hård linje, for kommunerne kan jo altid opfinde noget nyt, som ikke kan udelukkes. Den linje er ligesom bare blevet til lov, selvom jeg ikke tror, det var politikernes intention med loven,« siger han.

Men hvad er egentlig politikernes intention med den nye lov om førtidspension fra 2013?

Det har der været meget debat om denne sommer. Københavns Kommune er blevet skældt ud for at give markant færre førtidspensioner end resten af landets kommuner.

Beskæftigelsesborgmester i København **Anna Mee Allerslev** (R) har forklaret sig med, at hendes jurister bare følger loven, som gør det tæt på umuligt at tildele en førtidspension. Derfor vil hun have ændret loven, og det skal hun diskutere med beskæftigelsesminister **Troels Lund Poulsen** (V) på et møde tirsdag.

Professor: Gal med styrelses praksis

Men er det politikernes lov eller Ankestyrelsens fortolkning af loven, der gør det så svært at få førtidspension?

Ankestyrelsen har en meget restriktiv fortolkningsstil.

Kirsten Ketscher, juraprofessor Københavns Universitet

Hvis man spørger juraprofessor **Kirsten Ketscher** fra Københavns Universitet, er det Ankestyrelsens praksis, den er gal med.

»Ankestyrelsen har en meget restriktiv fortolkningsstil. Man skal jo tage udgangspunkt i, hvad folk kan. Hvis de kan noget, skal man udnytte det,« siger Kirsten Ketscher, og fortsætter:

»Men hos Ankestyrelsen og nogle kommuner bliver bevisgrundlaget, at det ikke kan udelukkes, at folk kan noget. Og det mener jeg altså ikke er den vurderingsform, man bør anlægge.«

Kritik: Ankestyrelsen er for fantasifuld

I pensionsloven står der, at kommunerne kan tildele en borger førtidspension, hvis det er dokumenteret eller helt åbenbart, at den pågældendes arbejdsevne ikke kan forbedres ved deltagelse i jobafklaringsforløb, ressourceforløb eller aktiverings-, revaliderings-, behandlingsmæssige eller andre foranstaltninger. Hvor meget, der skal til for at dokumentere det, står der ikke noget om i loven. Her skal kommunerne følge Ankestyrelsens praksis.

»Jeg har set flere eksempler på, at Ankestyrelsen bliver meget fantasifuld, når man skal afgøre, om alle beskæftigelsesmuligheder er udelukkede. Og hvis det alt sammen går ud på, at man ikke har udelukket alt mellem himmel og jord, så bliver det jo meget svært at få førtidspension,« siger Kirsten Ketscher.

Ankestyrelsen har ikke ønsket at kommentere kritikken. Men ankechef Anne Pernille Fejfer henviser til, at domstolene har givet Ankestyrelsen medhold i alle de ti sager, der er blevet ført efter reformen af førtidspensionen.

For mange ressourceforløb

Når Ankestyrelsen giver kommunerne medhold i ni ud af ti klager over afslag på førtidspension, så viser det, at Ankestyrelsen tolker de nye bestemmelser i pensionsloven på samme måde som de mest restriktive kommuner. Det vurderer juraprofessor **Nina von Hielmcrone** fra Aalborg Universitet.

»Det er en forudsætning for at få tilkendt en førtidspension, at man har været igennem et ressourceforløb. Men hvis det er ganske åbenbart, at der ikke er mulighed for at fremme den pågældendes evne til at arbejde, så skal man ikke lave et ressourceforløb. Jeg tror, det er der, problemet ligger, at der bliver tilkendt for mange ressourceforløb i stedet for førtidspensioner,« siger Nina von Hielmcrone.

Ressourceforløbene blev indført med den nye pensionslov i 2013 og kan bestå af alt fra arbejdsprøvning til varmtvands-træning og mindfulness. De bliver tilbudt til de personer, der før 2013 ville have fået tilkendt en førtidspension, for at se, om man kan udvikle deres arbejdsevne.

Otte års kamp mod kommunen

Annette Jønsson har i tidligere ressourceforløb været igennem flere arbejdsprøvnings, hvor hun blandt andet har bagt boller, passet børn og hældt chokolade på poser.

Hver gang er hendes smerter blevet værre, og hun har måtte skrue op for medicinen. Igennem den otte år lange kamp mod kommunen har Annette Jønsson udviklet en depression.

Ankestyrelsen anbefaler derfor, at Annette Jønsson i det nye ressourceforløb arbejder med sine personlige kompetencer og psykiske barrierer ved at deltage i forskellige psykologforløb.

»Jeg har haft besøg af en psykolog herhjemme, og hun var sød og rar, men hun kan jo ikke tage mine smerter væk. Og det er ikke på grund af stress, jeg ikke kan arbejde, det er på grund af mine smerter,« siger Annette Jønsson.

Det siger læger om Annette Jønsson

Sådan skriver Vordingborg Kommunes sundhedskordinator:

Arbejdsevnen skønnes ophørt. Sundhedskordinatoren har derfor erklæret, at han ikke er enig i kommunens indstilling af Annette Jønsson til endnu et ressourceforløb.

Sådan skriver regionens kliniske funktion:

Patientens tilstand vurderes som kronisk og uden yderligere behandlingsmuligheder... Afslutningsvis skønnes det ikke realistisk, at patienten kommer ud på arbejdsmarkedet og patientens tilstand tilmed at kunne forværres både fysisk såvel som psykisk.

Sådan skriver Annette Jønssons praktiserende læge:

Jeg vurderer, at yderligere aktive tiltag er formålsløse, samt at der er risiko for forværring ved selv mindste pres, og at det ikke er muligt at rehabiliter.

Sådan skriver Ankestyrelsen:

Vi er opmærksomme på, at det fremgår af lægeattest af 14. juli 2015 fra Klinisk Funktion og lægeattest LÆ 265 af 27. november 2015 fra din praktiserende læge, at du ikke længere har nogen arbejdsevne.

Vi er også opmærksomme på, at sundhedskordinatoren som var med på mødet den 1. februar 2016 har oplyst, at han er af den opfattelse, at din arbejdsevne er ophørt.

Vi vurderer desuden, at der fortsat er udviklingsmuligheder i forhold til, at du kan opnå en tættere tilknytning til arbejdsmarkedet, og at det er nødvendigt med et længerevarende og helhedsorienteret ressourceforløb.